

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Kritikai elmélet és multikulturális tanulmányok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Kritikai elmélet a kortárs filozófiában						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					40
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					40
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					36
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					30
Vizsgák					8
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	154 konv.				
3.8 A félév össz-óraszama	42 fiz./ 198 konv.				
3.9 Kreditszám	8				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">• Az előadások 70%-án kötelező a részvétel, azaz a 14 előadásból minimum 9-en a hallgatónak kötelező jelen lennie.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">• A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1: A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módok és gyakorlatok</p> <p>C2: Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása</p> <p>C3: Problémákra adott megoldások, konklúziók vagy alternatív megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>CT1: Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében</p> <p>CT2: A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus a XX. századi és a kortárs filozófia kritikai elméleti vonulatához sorolható főbb áramlatokat, szerzőket elemzi: a frankfurti iskolára visszavezethető kritikai elmélet három nemzedékét, a posztstrukturalizmus hatalom- és biopolitika-filozófiáit, végül a kortárs francia kritikai politikafilozófia meghatározó szerzőit
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A kurzus történeti, de egyben problémacentrált és az aktuális társadalmi-politikai relevanciára is reflektáló bevezetést nyújt a jelenkori és kortárs kritikai elmélet, társadalom- és politikafilozófia fogalmiságába, kérdésfelvetéseibe, megoldáskísérleteibe

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Általános bevezetés	Előadás	
Lukács: az eldologiasodás jelensége	Előadás, szövegelemzés	
Adorno és Horkheimer: A felvilágosodás dialektikája	Előadás, szövegelemzés	
Walter Benjamin: jog és erőszak; történelemfilozófia	Előadás, problémaelemzés, vita	
Adorno: negatív dialektika	Előadás, szövegelemzés	
Habermas: társadalmi nyilvánosság és kommunikatív cselekvés;	Előadás, szövegelemzés, vita	
Honneth: elismerés-elmélet	Előadás, szövegelemzés,	
Benhabib: jogi kozmopolitizmus; Fraser: gondoskodás-válság és kapitalizmus-kritika	Előadás, szövegelemzés, vita	
Foucault 1: az engedelmes test anatómia-politikája	Előadás, vetítés	
Foucault 2: hatalom-filozófia és biopolitika	Előadás, szövegelemzés, vita	

Agamben 1: puszta élet; kivételes állapot; a láger-paradigma.	Előadás, szövegelemzés, vetítés	
Agamben 2: a tanúsítás etikája; désoeuvrement, impotencialitás, destituáló hatalom.	Előadás, szövegelemzés, vita	
Badiou: az esemény matematikai ontológiája	Előadás, vetítés	
Rancière : „méésentente” és a politikai szubjektum konstrukciója	Előadás, szövegelemzés, vita	

Könyvészet

Adorno, Th. W.: *Negative Dialectics*, London-New York, Routledge, 1973.
 Agamben, G.: *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*, Stanford University Press, 1998.
 Badiou, A.: *L'être et l'événement*, Paris, Seuil, 1988.
 Benhabib, S.: *The Rights of Others. Aliens, Residents, and Citizens*. Cambridge University Press, 2004.
 Benjamin, W.: *Angelus Novus*, Budapest, Magyar Helikon, 1980.
 Best, B., Bonefeld, W., O'Kane, C.: *The SAGE Handbook of Frankfurt School Critical Theory*, 3 volume set., SAGE, Los Angeles, 2018.
 Feenberg, A.: *The Philosophy of Praxis: Marx, Lukács and the Frankfurt School*, Verso, 2014.
 Foucault, M.: *Felügyelet és büntetés*, Gondolat, Budapest, 1990.
 Foucault, M.: *A szexualitás története I. A tudás akarása*, Atlantisz, Budapest, 1999.
 Fraser, N., Honneth, A.: *Redistribution or Recognition: A Political-Philosophical Exchange*, Verso, London-New York, 2003.
 Habermas, J.: *A kommunikatív cselekvés elmélete*, Gondolat, Budapest, 2011.
 Honneth, A.: *Elismerés és megvetés. Tanulmányok a kritikai társadalomelmélet köréből*, Jelenkor, Pécs, 1997.
 Horkheimer, M., Adorno, Th. W.: *A felvilágosodás dialektikája*, Atlantisz, Budapest, 2011.
 Lukács, Gy.: *Történelem és osztálytudat*, Magvető, Budapest, 1971.
 Rancière, J.: *La méésentente. Politique et philosophie*, Paris, Galilée, 1995.
 Rush, F.: *The Cambridge Companion to Critical Theory*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004.
 Wiggershaus, R.: *The Frankfurt School. Its History, Theories, and Political Significance*, London and Cambridge, Polity and The MIT Press, 1994.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Honneth 2010	Szövegelemzés	
Lukács, 1971, 320-359.	Szövegelemzés, problematizálás	
Adorno-Horkheimer, 1990, 29-62.	Szövegelemzés	
Benjamin: „Az erőszak kritikája”; „A történelem fogalmáról”, in Benjamin, 1980, 25-57, 959-974.	Szövegelemzés, vita	
Adorno, 1973, 135-207.	Szövegelemzés	
Habermas: „A cselekvésracionális aspektusai”, in: Habermas, 1994, 223-257.	Szövegelemzés, problematizálás	
Honneth: „Elismerés és morális kötelesség”, in Honneth, 1997.	Szövegelemzés, problematizálás	
Benhabib, 2008. Fraser, 2018.	Szövegelemzés, vita	
Foucault: „A panoptikusság”, in Foucault, 1990, 267-309;	Szövegelemzés, vita	
Foucault: „A hatalom mikrofizikája” in Foucault, 2000, 307-331; „Az emberélet kioltásának joga és az élet feletti hatalom”, in Foucault, 1996, 135-162.	Szövegelemzés, vita	
Agamben 1998, Bevezetés, I. 1., III. 7.	Szövegelemzés, vita	
Agamben, 2016, 2019.	Szövegelemzés, vita	
Badiou, 1997.	Szövegelemzés, problematizálás	
Rancière, 2009.	Szövegelemzés, vita	

Kiegészítő könyvészet

Agamben, G.: A tanú; A „muzulmán”. Részletek In uő: *Ami Auschwitzból marad. Az archívum és a tanú*, Kijárat Kiadó, Budapest, 2019. (<https://aszem.info/2019/01/giorgio-agamben-a-tanu/> <https://aszem.info/2019/05/giorgio-agamben-a-muzulman/>)

Agamben, G.: Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig. (<http://aszem.info/2016/03/giorgio-agamben-az-ellenorzo-allamtol-a-destitualo-hatalom-praxisaig/>)

Badiou, A.: *Szent Pál. Az egyetemesség apostola*, Typotex, 1997.

Benhabib, S.: „A jog ahhoz, hogy jogaink legyenek”: Hannah Arendt a nemzetállam ellentmondásairól. *Kellék – Filozófiai folyóirat*, 2008/35, 85–98.

Foucault, M.: *Nyelv a végtelenhez*, Latin Betűk, Debrecen, 2000.

Fraser, N.: Behind Marx’s Hidden Abode. For an Expanded Conception of Capitalism. In: *New Left Review*, 2014/86, 55–72.

Fraser, N.: A tőke és a gondoskodás ellentmondásai, *Fordulat*, 2018/2, 88-108. (http://fordulat.net/pdf/24/FORDULAT24_A%20T%C5%90KE%20%C3%89S%20A%20GONDOSKOD%C3%81S%20ELLENTMOND%C3%81SAI_FRASER.pdf)

Habermas, J.: *Válogatott tanulmányok*, Atlantisz, Gondolat, Budapest, 1994.

Honneth, A.: „Az ész társadalmi patológiája. A kritikai elmélet intellektuális örökségéhez”, *Fordulat*, 2010 ősz, 61-85. (http://fordulat.net/pdf/10/Fordulat10_Honneth_az_esz.pdf)

Rancière, J. : *Estétika és politika*, Műcsarnok, Budapest, 2009.

Szigeti, A.: „Lukács és Debord: eldologiasodás és spektakulum”, In Rigán Lóránd és Ungvári Zrínyi Imre (szerk.): *Az értelem anyanyelvén. Magyar filozófusok a 20. és 21. században*, Komp-Press, Kolozsvár, 2016, 177–193. (https://www.academia.edu/35194925/Luk%C3%A1cs_%C3%A9s_Debord_eldologiasod%C3%A1s_%C3%A9s_spekt%C3%A1kulum)

Szigeti, A.: „Homo Sacer és a tanúsítás etikája”, In Horváth Andor és Soós Amália (szerk.) *A bölcsesség koszorúja: írások Egyed Péter 60. születésnapjára*, Pro Philosophia Kiadó, Kolozsvár, 2014, 261–274. (https://www.academia.edu/19787551/A_Homo_Sacer_%C3%A9s_a_tan%C3%BAs%C3%ADt%C3%A1s_etik%C3%A1ja)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

-

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az átadott ismeretanyag elsajátítása	Félév végi, szóbeli vizsga	70%
10.5 Szeminárium	Nyilvános szövegértelmezés vállalása, szövegértelmezésekben, vitákban való aktív részvétel	Szemináriumi szöveg bemutatásának nyilvános kiértékelése	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A kurzusok, szemináriumok minimum 70%-án való kötelező részvétel • A szövegértelmezésekben, vitákban való aktív részvétel 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2020. március 25.

dr. Szigeti Attila adjunktus

dr. Szigeti Attila adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020. március 30.

dr. Demeter M. Attila docens

